

A ט"ד

Intro

Today we will learn בע"ה of דף פ"ו of מסכת גיטין
Some of the topics we will learn about include

שלשה גיטין פסולין
ואם נשאת הוולד כשר
The Mishnah mentions three Gittin that are disqualified
מדרבנן. Therefore, she may not marry with such a
Gett; but if she did marry, her child is not a
Mamzer.

1.
כתב בכתב ידו
ואין עליו עדים
If the husband wrote the Gett himself, but no witnesses
signed it;

2.
יש עליו עדים
ואין בו זמן
If he signed the Gett, but the date was not included;

3.
יש בו זמן
ואין בו אלא עד אחד
If the date was included, but only one witness signed;

The Machlokes רבי מאיר and רבי אלעזר as to whether עדים
must sign the actual Gett;

רבי מאיר holds
עדי חתימה כרתי
The עדים must sign the Gett, because וכתב refers only to
the חתימה, the signatures, but not to the כתיבה, the text of
the Gett.

While רבי אלעזר holds
עדי מסירה כרתי
The עדים need only to witness the delivery, but they do not
need to sign the Gett, because וכתב refers to only the כתיבה,
but not to the חתימה.

B The Machlokes רב שמואל and רב regarding

כתב סופר ועד
If a scribe wrote the Gett and only one עד signed, is the
Gett כשר לכתחילה or פסול מדאורייתא?

The Mishnah's Halachah regarding
שנים ששלחו שני גיטין שוין ונתערבו
נותן שניהם לזו ושניהם לזו
If two husbands sent two identical Gittin with one שליח,
but he mixed them up, the שליח must first hand both Gittin
to one wife, and then hand both Gittin to the other wife.

A

שלשה גיטין פסולין
ואם נשאת הוולד כשר

1
כתב בכתב ידו
ואין עליו עדים

2
יש עליו עדים
ואין בו זמן

3
יש בו זמן
ואין בו אלא עד אחד

Whether
עדים must sign
the actual Gett

רבי אלעזר holds עדי מסירה כרתי
רבי מאיר holds עדי חתימה כרתי

B

כתב סופר ועד

שנים ששלחו שני גיטין שוין
ונתערבו
נותן שניהם לזו ושניהם לזו

1 So let's review ...

Zugt Di Mishnah
שלשה גיטין פסולין
ואם נשאת הוולד כשר

The following three Gittin are disqualified merely מדרבנן. Therefore, she may not marry with such a Gett, but if she did marry, her child is not a Mamzer.

1.
The first Gett is a case of
כתב בכתב ידו
ואין עליו עדים

The husband wrote the Gett himself and no witnesses signed it, but there were עדים who witnessed the מסירה, the delivery of the Gett.

Rashi offers two explanations.

1.
Either the תנא קמא holds כשר בדיעבד because מדאורייתא it is sufficient if the Gett has only עדי מסירה. But it's פסול because the רבנן initiated that a Gett must have עדי חתימה.

Accordingly, the תנא קמא disagrees with רבי מאיר who holds מדאורייתא a Gett must have עדי חתימה, and he also disagrees with רבי אלעזר who clearly argues in the סיפא and says that even מדרבנן a Gett does not require עדי חתימה, and needs only עדי מסירה.

2

OR the Tanna Kamma does concur with רבי מאיר, who holds מדאורייתא a Gett must have עדי חתימה; however, it is כשר בדיעבד, because

כתב ידו כמאה עדים דמי

The husband's handwriting is considered as 100 עדים, and therefore even without עדי מסירה the Gett is כשר. However, it's פסול לכתחילה, out of concern that

דילמא אתי לאכשורי בכתב סופר

People might incorrectly validate a Gett with no עדים that only a scribe wrote, whose handwriting is considered only as one עד.

1

משנה:

שלשה גיטין פסולין – מדרבנן
ואם נשאת הוולד כשר

1
כתב בכתב ידו
ואין עליו עדים

But there were עדי מסירה

Rashi offers two explanations

1

The תנא קמא holds...

פסול לכתחילה
The רבנן initiated
that a Gett must have
עדי חתימה

כשר בדיעבד
it is sufficient
מדאורייתא if the Gett has only
עדי מסירה

the תנא קמא
disagrees with...

רבי אלעזר:
מדרבנן
a גט needs only
עדי מסירה

רבי מאיר:
מדאורייתא
a גט must have
עדי חתימה

2

2

The תנא קמא does concur with רבי מאיר who holds מדאורייתא a Gett must have עדי חתימה

פסול לכתחילה
Out of concern that
דילמא אתי לאכשורי
בכתב סופר

כשר בדיעבד
Because
כתב ידו
כמאה עדים דמי

3

2.
The second Gett is a case of
יש עליו עדים
ואין בו זמן
did sign the Gett but the date was not included. The
Gett is פסול לכתחילה because the Chachamim initiated that
the date must be written in the Gett.

3.
The third Gett is a case of
יש בו זמן
ואין בו אלא עד אחד
The date was included but only one witness signed. The
Gett is פסול לכתחילה, as the Gemara cites a מחלוקת רב
ושמואל;
רב holds
כתב ידו שנינו
The Mishnah refers to a case where the husband wrote this
Gett himself and only one עד signed, and as Rashi
explains, although the Mishnah already taught us in the
first case that כתב ידו כשר בדיעבד even if there were no
עדים signed, the Mishnah now teaches us that the Gett is
פסול לכתחילה even if one עד did sign.
However, regarding
כתב סופר ועד
If a scribe wrote the Gett, but only one עד signed, רב holds
the Gett is פסול בדיעבד and הולד מוזר, because there is only
one חתימה, and the כתב סופר does not count as the second
חתימה.

And although the Mishnah in פ"ז דף פ"ז does rule
כתב סופר ועד
כשר
The Gemara there explains
חתם סופר שנינו
There, the סופר also signed, and there are two חתימות.

אפילו כתב סופר ועד
Both in our Mishnah and the Mishnah in פ"ז דף פ"ז the scribe
only wrote the Gett and only one עד signed, and even so
the Gett is כשר, because the כתב סופר does count as the
second חתימה.
However, in the next Mishnah it's כשר לכתחילה because
בספרא דמובהק
There the סופר was a professional, who is well aware of
the Halachah that a סופר may not write a Gett without the
husband's specific instruction, while in our Mishnah it's
פסול לכתחילה because
בספרא דלא מובהק
Here the סופר was not a professional, and there is a
concern that he may write a Gett without the husband's
instruction.

3

2
יש עליו עדים
ואין בו זמן

*The Gett is פסול לכתחילה
because the Chachamim initiated
that the date must be written in the Gett*

3
יש בו זמן
ואין בו אלא עד אחד

*The Gett is פסול לכתחילה
as the Gemara cites a מחלוקת רב ושמואל...*

רב holds
כתב ידו שנינו
*פסול לכתחילה
even if one עד did sign*

However, regarding

כתב סופר ועד
The Gett is פסול בדיעבד
and הולד מוזר

*The כתב סופר does not count
as the second חתימה*

*Although the Mishnah
in פ"ז דף פ"ז does rule
כתב סופר ועד כשר?
The Gemara there explains
חתם סופר שנינו*

אפי"ל holds
אפילו
כתב סופר
ועד

*Even so the Gett is כשר
because*

כתב סופר
does count
as the 2nd חתימה

*In the next Mishnah
it's כשר לכתחילה
because*

בספרא דמובהק
While in our Mishnah
it's פסול לכתחילה
because
בספרא דלא מובהק

4 The Mishnah concludes
הרי אלו שלשה גיטין פסולין
ואם נשאת הולד כשר
These three Gittin are disqualified מדרבנן. Therefore,
היא לא תתחילא לכתחילה she may not marry with such a Gett, but בדיעבד if
she did marry, her child is not a Mamzer.

The Mishnah does not address the question whether, once
married, she may remain with him.
And the Gemara cites a Machlokes רב and לוי ור' יוחנן:
רב says that it depends;
זימנין תצא
זימנין לא תצא
Sometimes they must divorce, and sometimes they do not
divorce.
יש לה בנים
לא תצא
If they already have children, they do not divorce, because
as Rashi explains
שלא להוציא לעז ממזרות על בניה
So that people should not consider her children from the
second husband Mamzerim. However,
אין לה בנים
תצא
If they do not yet have children, they must divorce,
because this is considered a לכתחילה since there are no
children
However, לוי ור' יוחנן disagree and say
לעולם לא תצא
In all circumstances they do not divorce, because this is
considered a בדיעבד since they are already married.
=====

4

The Mishnah concludes
**הרי אלו שלשה גיטין
פסולין
ואם נשאת הולד
כשר**

*The Mishnah does not address the question
whether, once married, she may remain with him.*

The Gemara cites a Machlokes

<p><i>לוי ור' יוחנן</i></p> <p>לעולם לא תצא</p> <p><i>Because this is considered a בדיעבד since they are already married</i></p>	<p><i>רב</i></p> <p>זימנין תצא זימנין לא תצא</p> <p><i>יש לה בנים - לא תצא לא אפוציא לעז ממזרות על בניה</i></p> <p>אין לה בנים - תצא</p>
---	--

5 The Mishnah continues:
 רבי אלעזר אומר
 אע"פ שאין עליו עדים
 אלא שנתנו לה בפני עדים כשר
 רבי אלעזר disagrees regarding the first and third Gett and holds that even if there were no עדים signed, but there were עדים for the delivery, the Gett is לכתחילה, and therefore
 וגובה מנכסים משועבדים
 If a שטר חוב, a loan document, was written in this fashion, the lender collects even from assets that the borrower already sold to others, because
 שאין העדים חותמים על הגט
 אלא מפני תיקון העולם
 According to רבי אלעזר a Gett or שטר does not require עדי התימה to be valid, and they sign only as a precaution in the event that the husband might die, the husband might claim that the Gett was a forgery, and Bais Din cannot then validate the Gett through קיום התימות if there are no עדי התימה.

5

The Mishnah continues:
 רבי אלעזר אומר
**אע"פ שאין עליו עדים
 אלא שנתנו לה בפני עדים כשר**
The Gett is לכתחילה
וגובה מנכסים משועבדים

לאין העדים חותמים על הגט
 אלא מפני תיקון העולם

6 The Gemara cites a Machlokes:
 רב says
 הלכה כרבי אלעזר בגיטין
 The Halachah follows רבי אלעזר only regarding a Gett, but not regarding other שטרות, because as the Gemara in Daf כ"ב explains the שטר is meant to be used for collection at a later time, and by then the עדי מסירה might not recall the original details, and therefore there is a concern for זיוף.
 And the Pasuk states;
 ונתתם בכלי חרש למען יעמדו ימים רבים
 instructed them to preserve שטרות so they last for a long time.
 שמואל disagrees and says
 אף בשטרות
 The Halachah follows רבי אלעזר even regarding other שטרות, because
 מידכר דכירי, they will remember.
 And as to the Pasuk ימים רבים הם עצה טובה קמ"ל
 merely provided them with good advice, but there is no obligation to write שטרות to be long lasting.
 =====

6

The Gemara cites a Machlokes...

רב says
**הלכה כרבי אלעזר
 בגיטין**
 But not regarding other שטרות

Because the שטר is used for collection at a later time, and by then the עדי מסירה might not recall the details, and there is a concern for זיוף

ונתתם בכלי חרש למען יעמדו ימים רבים

שמואל says
אף בשטרות
 Even regarding other שטרות

Because מידכר דכירי they will remember

As to the Pasuk למען יעמדו ימים רבים ?
 הם עצה טובה קמ"ל

7 Zugt Di Mishnah
 שנים ששלחו שני גיטין שוין ונתערבו
 נותן שניהם לזו ושניהם לזו
 If two husbands sent two identical Gittin with one שליח, but he mixed them up; the שליח must first hand both Gittin to one wife, and then hand both Gittin to the other wife.
 לפיכך אבד אחד מהן
 הרי השני בטל
 Therefore, if the שליח lost one of the two Gittin, the other Gittin is also disqualified.

The Gemara offers two explanations to the Mishnah's Halachah of

נותן שניהם לזו ושניהם לזו

1.

holds the Mishnah is רבי מאיר who says

עדי חתימה כרתי

The divorce is through the עדים who signed the Gittin, and they are not required to observe the divorcee accepting her own Gittin. However, according to רבי אלעזר who says

עדי מסירה כרתי

The divorce is through the עדים who witness the delivery, both Gittin are disqualified, because

הא לא ידעי בהי מינייהו קא מגרשה

The עדי מסירה do not observe a proper delivery of this divorcee receiving her own Gittin, since the Gittin were mixed up.

2.

says the Mishnah is even רבי אלעזר and

נותן שניהם לזו ושניהם לזו

Because

כתיבה לשמה בעי

נתינה לשמה לא בעי

The עדי מסירה are not required to observe the divorcee receiving her own Gittin, as the requirement of לשמה pertains only to the writing of the Gittin, but not to the delivery of the Gittin.

The remainder of the Mishnah will be reviewed in the next Daf.

משנה:

שנים ששלחו שני גיטין שוין ונתערבו נותן שניהם לזו ושניהם לזו

לפיכך אבד אחד מהן הרי השני בטל

Two explanations...

1

holds רבי ירמיה

The Mishnah is רבי מאיר who says

עדי חתימה כרתי

However, according to רבי אלעזר who says

עדי מסירה כרתי

both Gittin are disqualified

Because

כא לא ידעי בהי מינייהו קא מגרשה

2

says רבי אלעזר

The Mishnah is even רבי אלעזר and

נותן שניהם לזו ושניהם לזו

Because

כתיבה לשמה בעי - נתינה לשמה לא בעי